

Skærtorsdag d. 29. marts 2018

Salmer:

178: Han står på randen af sin grav

x Bente Graugaard Nielsen: Støvede fødder (mel. DDS 28: De dybeste lag)

458: Zion, pris din saliggører

192,7 Du, som har dig selv mig givet

476: Kornet, som dør i jorden

Prædikentekst: Johannesevangeliet 13,1-15

Det var før påskefesten, og Jesus vidste, at hans time var kommet, da han skulle gå bort fra denne verden til Faderen; han havde elsket sine egne, som var i verden, og han elskede dem indtil det sidste. Og mens de holdt måltid – Djævelen havde allerede sat sig for, at Judas, Simon Iskariots søn, skulle forråde ham; og Jesus vidste, at Faderen havde lagt alt i hans hænder, og at han var udgået fra Gud og nu gik tilbage til Gud – så rejser Jesus sig fra bordet og lægger sin kjortel, tager et klæde og binder det om sig. Derefter hælder han vand op i et fad og giver sig til at vaske disciplenes fødder og tørre dem med klædet, som han havde bundet om sig. Han kom så til Simon Peter, og Peter sagde til ham: »Herre, vasker du mine fødder?« Jesus svarede ham: »Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men senere skal du forstå det.« Peter sagde: »Aldrig i evighed skal du vaske mine fødder.« Jesus svarede: »Hvis jeg ikke vasker dig, har du ikke lod og del sammen med mig.« Simon Peter sagde til ham: »Herre, så ikke kun fødderne, men også hænderne og hovedet!« Jesus sagde til ham: »Den, der er badet, behøver ikke at få vasket andet end fødderne, men er ren over det hele. Og I er rene; dog ikke alle.« Han vidste nemlig, hvem der skulle forråde ham; derfor sagde han: I er ikke alle rene. Da han nu havde vasket deres fødder og taget sin kjortel på og sat sig til bords igen, sagde han til dem: »Forstår I, hvad jeg har gjort mod jer? I kalder mig Mester og Herre, og med rette, for det er jeg. Når nu jeg, jeres Herre og Mester, har vasket jeres fødder, så skylder I også at vaske hinandens fødder. Jeg har givet jer et forbillede, for at I skal gøre, ligesom jeg har gjort mod jer.«

Joh 13,1-15

Det er skærtorsdag aften, vi er ved Jesu sidste måltid. Vi er efter indtoget i Jerusalem palmesøndag, og vi nærmer os nu et højdepunkt. Dramaet stiger. Det er som om, der bliver bygget op til noget. Stemningen er tæt, følelserne sidder uden på tøjet.

Pludselig går tiden næsten i stå. Tempoet sættes ned og disciplene ser, som i slowmotion, Jesus rejse sig fra bordet. Hvad nu? Hvor skal han hen? Skal han ud at give en besked til tjenerne? Skal han lige trække lidt frisk aftenluft? Så ser de, med stigende undren, at han lægger sin kjortel, den store klædning, som man bar som det yderste lag tøj. Hvad skal han nu? Vil han gå til ro? Har han det *så* varmt? Skal han have en anden kjortel på? Glemte han at skifte til noget pænere tøj her til påskemåltidet?

Så tager Jesus et klæde og binder det om sig. Nu fatter disciplene ingenting. Det ligner ikke noget, de har set før. Klæder han sig ud? Vil han til at lege en skør leg? Vil han til at lave mere mad?

Disciplene er målløse.

Så hælder han vand op i et fad. Disciplene kigger stadig bare på ham. Måske enkelte af dem har en anelse om, hvad der skal til at ske, men det kan da ikke passe. Det er da under hans værdighed.

Jesus må have noget andet i tankerne. Måske viser han sit tjenersind ved at gøre vandet klart, så at en anden kan vaske fødderne? Eller måske er det en slags test af dem: nu stiller han vandet klar og parat, hvem mon så først melder sig til at vaske hans fødder? Hvem er den mest trofaste discipel, som vil gøre alt for sin herre og mester? Hvem er den største tjener?

Og så pludselig, så begynder Jesus at vaske disciplene fødder. Den største tjener? Det var han selv. Fuldstændig uventet. Fuldstændig forkert. Fuldstændig typisk Jesus, sådan at vende det hele på hovedet.

I starten er der tavshed. Stille forundring. Der er kun lyden af vandet, som falder ned på disciplenes fødder og videre ud i vandfadet. Og der er den skrubbende lyd, når Jesus tørrer deres fødder med det klæde, han har bundet om livet. Vandet bliver stille og roligt mere og mere beskidt, klædet bliver mere og mere vådt.

Da Jesus når til Peter brydes stilheden. Peter udbryder: ”Herre, vasker du mine fødder?” Det er ikke et reelt spørgsmål, for det var jo tydeligt for alle, at det var det, som skete. Trykket må have ligget på du. Herre, vasker DU mine fødder?

Jesus svarer: ”Hvad jeg gør, fatter du ikke nu, men senere skal du forstå det.”

Peter reagerer skarpt: ”Aldrig i evighed skal du vaske mine fødder.” Typisk Peter. Stærk og bombastisk udmelding. Ikke noget forsigtigt: ”Jesus, det er ikke passende, at du vasker mine fødder. Jeg burde vaske dine.” Nej, han tager store ord i brug: Aldrig i evighed. Den samme Peter, som også forsikrede Jesus om, at om så alle de andre svigter dig, så svigter jeg dig aldrig!!

Aldrig og evighed. Store ord. Peter endte med at svigte Jesus, og Peter endte med at lade Jesus vaske sine fødder. Peter ombestemmer sig, da Jesus siger, at det er nødvendigt, at Jesus vasker hans fødder, for ellers har han ikke lod og del med ham, ellers brydes fællesskabet mellem dem. Og så, så vil Peter pludselig vaskes over hele kroppen, ikke kun fødderne, men også hænderne og hovedet.

Han er klar over, at han ikke kun har lidt småbeskidte fødder, at ikke kun en del af ham er beskidt og har brug for at blive vasket af Jesus. Nej, det har hele ham. De bombastiske udsagn fortryder han alt for ofte. Han er helt klar over sine svigt og sine fejl.

Så hvis det at få vasket fødderne af Jesus betyder, at han har fællesskab med ham, hvor meget større bliver det fællesskab så ikke, hvis han bliver vasket over hele kroppen?

Men Jesus siger nej. I er allerede rene. I er badet. I har vandret sammen med mig, I har hørt mit ord, I kender mig, jeg kender jer!

Jeg har lige været et par dage i sommerhus i Thy. For lige at mærke lidt påskeferie og for at have tid til at skrive prædikener i stille omgivelser. Når jeg er der, synes jeg ikke, at sommerhuset lugter specielt, selvom vi fyrer med brændeovn deroppe. Men når jeg kommer hjem til normale midtjyske luftforhold, så lugter alt mit tøj, mit hår og alt, som har været pakket ud deroppe, af sommerhus. Lugten er en blanding af støv, røg og hygge. Ikke den værste duft, men duften af nyvasket hår og tøj er altså noget bedre. Så når vi kommer hjem, skal der gang i vaskemaskinen, og det er godt at komme i bad og blive helt nyvasket.

Jeg tror helt grundlæggende, vi har brug for at blive vaskede. Gang på gang. Selvom vi blev vasket én gang i dåben, og selv om vi måske kender Jesus og lytter til ham, så lægger der sig stadig lag på lag af støv på os. De lag forhindrer os i at se klart om os selv, om hinanden og om Gud, og alt for ofte er vi slet ikke klar over det.

Det kan være stolthedens støv, hvor vi tænker, at det da går meget godt. Vi tænker, at vi egentlig ikke har brug for, at Gud hjælper os med noget som helst, måske kun lige til at få lidt ekstra glæde i hverdagen. Nogle gange kan vi måske næsten høre Peters stemme i os selv, når Jesus tilbyder at

hjælpe os: ”Ej, det skal du ikke Jesus, det er da for meget.” Det er upassende, at du vasker mine fødder. Har jeg virkelig brug for det? Var det virkelig også på grund af mig, at du forlod din herlige plads hos Gud? Er der så meget galt med mig? Stoltheden melder sig, og vi tænker mest på de øjeblikke, hvor vores liv faktisk lykkes ret godt. De tider, hvor vi formår at være kærlige og hjælpsomme over for de mennesker, vi møder.

Og så næste øjeblik: det pinligt, klare og indlysende øjeblik, hvor vi ser, hvor stor magt stoltheden har. At den er helt indgroet i os og at vi, selvom vi kender kristendommen ret godt, selvom vi kender nådens nødvendighed, så vil vi alt for ofte alligevel klare os selv. Vi tænker, at vi kan lave en handel med Gud: hvis vi opfører os ordentligt og godt, så vil han elske og frelse os. Men sådan fungerer det ikke i Guds rige. Her er det os, som har brug for hjælp. Vi har brug for at blive vaskede.

Det kan også være modløshedens støv, som lægger sig på os. Alt omkring os bliver mere og mere gråt. Vi værner os efterhånden til, at det nok er sådan, det skal være. At et liv i melankoli og tristhed nok er standarden. At der ikke er håb om, at livet kan blive anderledes. At der igen kan komme glæde og fest, bare små dryp. At der igen kan opstå nære relationer, hvor vi kan tale og ånde frit i tillidsfulde samtaler. For nu er alt modløst og gråt, og vi husker næsten ikke længere, hvordan det var, inden alt blev gråt. Vi tænker: der er ingen vej ud. Ingen der kan hive mig op af det her hul. Ikke engang Gud.

Men så længe der er én Gud, så er der håb! Gud kan vaske os lige meget hvilket slags støv, der har lagt sig på os. Og i hans søn Kristus ser vi, hvordan et sandt og rent og velduftende menneskeliv ser ud: Et liv i tjeneste for andre:

For når vi er vaskede, så skal vi også vaske andre. Når Kristus har tjent os, så skal vi tjene andre.

Stoltheden og modløsheden holder os ikke kun tilbage fra at lade os tjene af Kristus, den holder os også tilbage fra at tjene andre. Stoltheden bilder os ind, at vi er højt hævet over den slags ydmyge handlinger. Eller hvis vi gør dem, så bliver vi stolte af dem og tænker, at nu er vi da godt nok noget særligt i Guds rige.

Modløsheden forhindrer os også i se, at andre har brug for hjælp, fordi vores eget grå liv fylder det hele. Der er tider, hvor livet kan være så gråt, at vi har brug for professionel hjælp, og hvor det ikke vil gavne os noget som helst at hjælpe andre.

Men til tider kan det netop være en god hjælp, når vi er midt i modløsheden, at gå ud og hjælpe andre. Det fjerner vores fokus fra det grå og triste i vores liv. Det skaber glæde hos andre og måske den glæde kan springe over og skabe små lysglimt i vores eget liv. Modløsheden bliver i hvert fald ikke fordrevet ved, at vi sidder hjemme for os selv og ikke møder nogen mennesker. For vi er som kirke netop Guds konkrete stemmer i hinandens liv, som kan tale håb og trøst og liv midt i det triste og grå.

Så Jesu fodvaskning og tjenersind for andre må være igangsættende for vores tjenersind. Fordi han har tjent os, så kan vi tjene andre. Fordi han har tilgivet os, så kan vi tilgive andre. Fordi han har givet os håb, så kan vi give andre håb.

Ja, vi vil indimellem blive beskidte og støvede, når vi hjælper andre mennesker. Det kan være kompliceret og ja, relationer kan være noget af det mest bøvlende, der findes. Men det skal ikke afholde os fra at investere tid på hinanden.

For vi kender kilden. Der er sted, hvor vi altid kan blive vasket rene igen. Få nyt mod. Blive sendt ud på ny. Igen og igen lade os tjene af Kristus. Og det er nadveren. Her vasker han os rene. Her giver han os sig selv. Vi knæler for ham, så vi kan lige så godt droppe at være stolte. Modløsheden kan vi også lægge fra os, for når vi får hans legeme og blod, så er han helt til stede ved sin Ånd, og alt er muligt.